

Контрольный диктант по балкарскому языку в 8 классе учительницы балкарского языка и балкарской литературы Узденовой З.И.

Дерсни темасы: Сынау жаздырма.

Ата журт уруш башланганда, Къудайланы Хасан полковой школу бошап, жаяу аскерде ротаны политругуну экинчиси болуп къуллукъ эте эди. Кюнлени биринде аны аскер бёлюмюн жолгъа атландырадыла. Кече узуну барып, финлени чегинден жүз километр узакъда тохтайды пулемётчуладан къуралгъан рота.

Жаа арыгъанларына къарамай, эрлай окопла, дзотла хазырлайдыла. Жангы жерде кереклисича тап орнашып, жау бла тубеширге хазырланадыла, Ол а, кесин кёп сакълатмады. Хасан къуллукъ этген аскер бёлюмню аллында, къырал чекде тургъан 101-чи полкуну ууатхандан сора душман аскер иги кесек жерни къолгъа этеди. Алгъа ёшюн уруп келген малгъунланы жолларын бизни жерлешибиз болгъан рота тыяды. Жашла душманны аллында къая болуп сюеледиле. Бу ачы къазауатда Къудай улу жаннган отну ичинде болады, тенглерине таукеллик береди, кёллендиреди. (108 сёз)

Грамматика жумушла:

1. Жаяу деген сёзню фонетика жаны бла тинтирге.

Жаяу-жа-яу-2 бёлюм [жайау]

ж [ж] - къысыкъ, зынгырдауукъ, нёгерли таууш,

а [а] - ачыкъ, базыкъ, эринсиз кенг таууш,

я [й] - къысыкъ, зынгырдауукъ, нёгерсиз таууш,

[а] - ачыкъ, базыкъ, эринсиз, кенг таууш,

у [у] - къысыкъ, зынгырдауукъ, нёгерсиз таууш.

-----

4 харф. 5 таууш.

2. Айтымны синтаксис жаны бла тинтирге.

Алгъа ёшюн уруп келген малгъунланы жолларын бизни жерлешибиз болгъан рота тыяды.

Рота - башчы, тилни кесегинде - ат, тыяды - хапарчы, тилни кесегинде этим, бизни

жерлешибиз болгъан – айгъакълаучу-этимсыфат айланч, жолларын - толтуруучу-тилни

кесегинде-ат, малгъунланы –айгъакълаучу-тилни кесегинде ат, ёшюн уруп

келген - айгъакълаучу-этимсыфат айланч, алгъа-болум, тилни кесегинде сёзлеу.

(хапарлаучу, бош, жайылгъан, этимсыфат айланчлы, эки баш членли айтым)